

ממשלה 2

ממשלה

ממשלת דוד בן גוריון

הכנסת הראשונה

כ"א חשוון תשי"א 1.11.1950 - ח' תשרי תשי"ב 8.10.1951

◀ הממשלה ה-2 בראשותו של דוד בן גוריון סמוך לכינונה בבית הנשיא חיים ויצמן

◀ שר התחבורה דב יוסף בלוויית מפקדי חיל הים

הרכב הממשלה

חברי הממשלה ותפקידיהם במהלך תקופת כהונתה

יצחק מאיר לוין
שר הסעד

פנחס (לוביאניקר) לבון
שר ההחקלאות

דב יוסף
שר התחבורה

יעקב גרי
שר המסחר והתעשייה

דוד בן גוריון
ראש הממשלה
שר הביטחון

פנחס (רוזנבליט) רוזן
שר המשפטים

אליעזר קפלן
שר האוצר
שר המסחר והתעשייה

**יהודה לייב
הכהן מימון**
שר הדתות
השר לנפגעי מלחמה

גולדה מאירסון
שרת העבודה
והביטוח העממי

משה שרת
שר החוץ

חיים משה שפירא
שר הבריאות
שר העלייה
שר הפנים

בכור שלום שטרית
שר המשטרה

דוד רמז
שר החינוך והתרבות

< ראש הממשלה דוד בן גוריון בלוויית שר החוץ משה שרת

< שר התחבורה דוד רמז נושא דברים במהלך טקס פתיחת כביש

שר החקלאות פנחס לבון נואם בפתיחת תערוכה

ראש הממשלה דוד בן גוריון מעניק ראיין לעיתונות

מסע הלוויה של שר החינוך והתרבות המנוח דוד רמז

מילים ומנהיגות

מתוך "ייחוד וייעוד"

דברי ראש הממשלה דוד בן גוריון בפתח שנתון הממשלה תשי"א (1951)

למיליון הראשון בארצנו - מבחינה ידועה זהו המאורע הגדול ביותר בתולדותינו מאז ניצחון המכבים, אבל אין זו אלא התחלה. בלי המשך רב מידות ומהיר קצב אין כל ביטחון ואין טעם להתחלה זו. על צה"ל הוטלה המשימה החיונית ביותר של דורנו: לשמור על ביטחונה של מדינת ישראל. וראויה משימה זו, שטובי צעירנו ימסרו לה כל כשרונם, מרצם וזמנם. אולם אין זו המשימה היחידה של צבאנו. שומה על צבאנו להיות גם כוח חלוצי, מחנך, בונה עם וגואל שממה. מבלי שנהיה לעם מאוחד וניישב השממה בארץ - לא ייכון ביטחוננו.

על צבא הגנה לישראל הוטל להיות בית היוצר לחלוצי האומה והמכשיר התרבותי למיזוג הגלויות, איחודן ועלייתן התרבותית. הלהג הטפל של המקטרגים על הצבא, שהוא מטבע הדברים מכשיר לטמטום, קרייריזם, בטלה, התהדרות וכו' - אל ידריך מנוחתנו. מסגרת הצבא כמו מסגרות אחרות - אופיין ומהותן תלויים בתוכן ששמים בתוכה, ועלינו שומה למלא מסגרת זו תכנים חלוציים ותרבותיים, שיש בהם כדי בניין עם ויצירת מולדת. על צבאנו להקנות לנוער הנתון להדרכתו ערכי יסוד של ניקיון פיסיו ומוסרי, ידיעת הלשון והארץ, זריזות גופנית ורוחנית, אהבת מולדת ונאמנות חברית, עוז רוח ויוזמה יוצרת, משמעת וסדר, כושר עבודה ויצר חלוצי - נוסף על הערכים הצבאיים והמקצועיים הדרושים לצורכי ביטחון במובן המצומצם.

ככור ההיתוך של אחווה יהודית ומשמעת צבאית יצורף כליל האדם הזורם מגלויות נכר, יזוקק ויטוהר מסייגיו הזרים הנפסדים, יימחקו המחיצות העדתיות, ותחושל אחדות נאמנה של אומה מחדשת נעוריה, יונקת מעבר עתיק יומין, גדול עלילה ורב מאבקים, נבנית ומתעלה בעבודה חלוצית ובת חורין, נאזרת ברוח גבורה, עוז ותעצומות וצמודה לחזון אחרית הימים שהגיעה תקופת ביצועו.

(מתוך הרצאה על חינוך הצבא והעם לפני הפיקוד הגבוה של צבא הגנה לישראל)

בתולדותינו בימים ההם ובזמן הזה: היינו תמיד ונשארו עד היום אומה קטנה בכמותה. ואין ספק שגורלנו הוא להישאר גם בעתיד אומה קטנה, קטנה ביחס לשכניה וקטנה ביחס לאומות שבהן היא נתקלת בעולם. לעובדה פיסית-מתמטית זו יש תוצאות רבות בגורלנו, לשלילה ולחיוב.

עם הקמת מדינת ישראל כאילו הוכתר המאבק הממושך של העם העברי בניצחון סופי. אולם אין זאת אלא אשליה מטעה ומסוכנת, לא רק באשר לא נגמרה מלאכת הבניין, וקיבוץ גלויות הוא רק בראשיתו. לא זו בלבד שהמאבק של העם היהודי על עצמאותו המדינית והכלכלית טרם נסתיים - אלא החריף המאבק הרעיוני, המאבק על עצמאותנו המוסרית.

הקו המנחה בחינוכו של הצבא, הנוער והעם הוא ייחודנו הלאומי, גם מבחינה מדינית וכלכלית וגם מבחינה מוסרית ורעיונית. הייחוד הלאומי הוא מטרה ואמצעי כאחד. מטרה - באשר הייחוד הוא זכות טבעית והיסטורית, אמצעי - באשר הוא חובה למילוי הייעוד. זוהי זכותו הטבעית וההיסטורית של כל עם לעמוד ברשות עצמו, ללכת בדרכו ולעצב חייו ודמותו בהתאם לסגולותיו, לצרכיו, לרצונו ולתנאיו המיוחדים. ואין עם רשאי לוותר על זכות זו, כי העם הוא גם נתבע ומוטל עליו ייעוד. ורק מתוך חירות פנימית ונאמנות לעצמו יש לאל ידו לקיים ייעודו ולבצע המשימות שההיסטוריה מטילה עליו.

הייעוד של העם היהודי בתקופתנו, הייעוד המיוחד תקופתנו זו בתולדות העם, הוא - שיבת השבות, קיבוץ גלויות. אנו עומדים לאחר שתי עלילות מהפכניות ומופלאות בתולדותינו: חידושה של מדינת ישראל וניצחונות צבא הגנה לישראל. אולם בעלילות אלה לא נתמצה התוכן המהפכני של התקופה החדשה, ואין הן משמשות אלא פתיחה והכשרה לעיקר. והעיקר הוא - שיבת השבות. שיבת השבות היא העובדה והמשימה המרכזית של ימינו. בלעדיה לא תיכון עצמאותנו ומדינתנו לא תקום. זכינו השנה

לצבא הגנה לישראל יש תפקיד מיוחד, שאין בו צורך או אין לו מקום בצבאות אחרים. צבא הגנה לישראל אינו יכול להסתפק בחינוך הניתן לכל צבא והוא זקוק לחינוך נוסף מיוחד מפני הייחוד ההיסטורי של אומתו ומפני ייעודה של התקופה בה אנו חיים. בייחוד היסטורי אני מתכוון למאבק הרעיוני-המוסרי, שבו עמד עמנו עם כל שכניו מאז היותו לעם ועד היום הזה, ולחזון אחרית הימים שפעם בלב האומה לדורותיה. ביייעוד התקופה אני מתכוון לקיבוץ גלויות, זו העובדה המרכזית של ימינו אלה, שלא הייתה כמוה אף פעם בתולדות העמים ואף לא בתולדות עמנו, ואשר ממנו תוצאות לכל עתידות עמנו, לביטחוננו ולמעמדנו, הלאומי והבינלאומי, ואולי במידה לא מעטה גם לעתידות החברה האנושית. אי אפשר להבין ההיסטוריה היהודית, מלחמת קיומו של העם היהודי, עמידתו של העם בכל התקופות ובכל הארצות,

מימין שר האוצר אליעזר קפלן, משמאל מנכ"ל משרדו דוד הורוביץ

גם בהיותו עם מעורה בארצו ועומד פחות או יותר ברשות עצמו, וגם בהיותו עם מפוזר ונודד בגולה - אם לא נראה הייחוד האידיאי של האומה היהודית והמאבק קשה העורף, לא רק מאבק פיסיו, כלכלי, מדיני וצבאי, אלא גם מאבק רוחני, מוסרי, רעיוני, שבו עמד ועומד העם היהודי כל הימים, מאז ועד היום, ויעמוד בו עד עת קץ, עד בוא חזון אחרית הימים.

עובדה פיסית אחת קבועה בהיסטוריה שלנו, וממנה תוצאות להרבה תופעות